

Latvijas Zinātņu akadēmija

MĀRTIŅA STRAUMAŅA-ALFRĒDA IEVIŅA VĀRDBALVA 2025

MG.CHEM. MĀRTIŅŠ ĶAUKULIS

LZA Mārtiņa Straumaņa-Alfrēda Ieviņa balva ķīmijā 2025. gadā piešķirta Mg.chem. **Mārtiņam Ķaukulim** (Latvijas Organiskās sintēzes institūts) par darbu "Fluorētu 2-metilēntetrahidropiridīnu iegūšana un to reaģētspēja". Vadītāji Dr.pharm. M. Ruciņš, Dr.chem. N. Pikun.

Augstāko izglītību Mārtiņš ieguvis Rīgas Tehniskajā universitātē, kur 2022. gadā absolvēja Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultāti, iegūstot bakalaura grādu ar darbu, kas bija veltīts ar arginīnu modificētu 1,4-dihidropiridīna atvasinājumu kā potenciālu gēnu transfekcijas aģentu sintēzei un raksturojumam (vadītājs Dr. pharm. M. Ruciņš). Turpinot studijas Rīgas Tehniskajā universitātē, 2024. gadā Mārtiņš ieguva inženierzinātņu maģistra grādu ķīmijā un ķīmijas tehnoloģijā.

Bakalaura studiju otrā gada laikā Mārtiņš Ķaukulis uzsāka darba gaitas Latvijas Organiskās sintēzes institūta Membrānaktīvo savienojumu un β -diketonu laboratorijā Dr. chem. Aivas Plotnieces vadībā. Papildus zinātniskajam darbam institūtā, 2024. gada sākumā stažējās Helsinku Universitātes Farmācijas fakultātē. Mārtiņš ir līdzautors trim zinātniskajām publikācijām un vairākām konferenču tēzēm.

Mārtiņš Eduards Straumanis (1898–1973) un Alfrēds Ieviņš (1897–1975) bija latviešu ķيميķi, kristāliskā režģa parametru rentgenogrāfiskās metodes autori (1935). M. Straumanis bija LU mācību spēks (1927–1944), Misūri Universitātes (ASV) profesors. Plaši pazīstams kā metālu korozijas pētnieks un kā principiāli jaunas un savulaik plaši lietotas kristāliskā režģa parametru noteikšanas rentgenogrāfiskās metodes autors (kopā ar A. Ieviņu Rīgā). Pēc 1944. gada darbojās Vācijā un Amerikā, turpinot Rīgā iesāktos pētījumus metālu korozijā un elektroķīmijā (metālu dezintegrācija), kā arī pētot jaunajās tehnoloģijās lietojamo metālu īpašības, šajā nozarē guvis starptautiski atzītus panākumus. A. Ieviņš bija Latvijas PSR ZA akadēmiķis (1960). Zinātniskais un pedagoģiskais darbs saistīts ar LVU, pēc 1958. gada ar Rīgas Politehnisko institūtu. Zinātniskā darbība ļoti daudzpusīga, strādājis rentgenogrāfijā. Izstrādājis daudzas analītiskas metodes. Viens no ZA Ķīmijas (Neorganiskās ķīmijas) institūta dibinātājiem, tā pirmais direktors (1946–1953, 1959–1962). Balva jaunajiem zinātniekiem par labāko darbu ķīmijā iedibināta 1998. gadā.